

GİRİŞİM SERMAYESİ
İslam Ekonomisi Açısından Bir İnceleme

Editörler

Necmettin Kızılkaya
Batuhan Buğra Akartepe

Yazarlar

Hakan Ertürk
Ceyda Kükrer Mutlu
Emre Selçuk Sarı
M. Halil Çonkar
Hamdi Döndüren
Ali Togay
Murat Çizakça

iktisat yayınları

İktisat Yayınları – 88
İslami Finans – 12

Girişim Sermayesi: İslam Ekonomisi Açısından Bir İnceleme

Editörler: Necmettin Kızılkaya & Batuhan Buğra Akartepe
Yayına Hazırlayan: Mehmet İlkey Çiftci
Musahhih: Ebru Ünver

Tasarım: Seyfullah Bayram

Baskı: Sarıyıldız Ofset – Sertifika No.: 23593
İvedik Ağaç İşleri San. Sit.
1354. Cad. 1358. Sok. No.: 31 Ostim / Ankara
1. Baskı: İstanbul, 2021
ISBN: 978-625-7015-86-8 | EISBN: 978-625-7015-87-5

© İktisat Yayınları, 2021

Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

İktisat Yayınları

Aziz Mahmut Hüdayi Mh., Türbekapı Sk. No:13, 34672 Üsküdar/İstanbul
Tel: +90 (216) 532 63 70
www.iktisatyayinlari.com

İktisat Yayınları Nobel Akademik Yayıncılık ve
İslam İktisadi Araştırma Merkezinin ortak markasıdır.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Ed. Kızılkaya, Necmettin; Akartepe, Batuhan Buğra
Girişim Sermayesi: İslam Ekonomisi Açısından Bir İnceleme
1. Baskı, x + 158 s., 13,5 x 21 cm
Kaynakça var.
ISBN: 978-625-7015-86-8 | EISBN: 978-625-7015-87-5
1. Girişim Sermayesi 2. Yatırım Ortaklıkları 3. İslam İktisadi

Bu kitap İstanbul Üniversitesi İslam İktisadi ve Finans Uygulama ve Araştırma Merkezi (ISIFAM) ile işbirliği içerisinde yayına hazırlanmıştır.

GİRİŞİM SERMAYESİ

İslam Ekonomisi Açısından Bir İnceleme

Editörler

Necmettin Kızılkaya
Batuhan Buğra Akartepe

Yazarlar

Hakan Ertürk
Ceyda Kükrer Mutlu
Emre Selçuk Sarı
M. Halil Çonkar
Hamdi Döndüren
Ali Togay
Murat Çizakça

iktisat
yayınları

İslami Finans Dizisi

Bu dizide, İslami finans ile ilgili güncel eserlere yer verilmektedir. Dizide İslam ekonomisi, İslami finans ilkeleri, İslam ticaret hukukunun temel özellikleri, İslami finans kuruluşlarının felsefesi, modelleri ve araçları olmak üzere geniş bir yelpazede kitaplar yer almaktadır.

Dizide Yayınlanan Diğer Kitaplar

Muhammad Ayub, *İslami Finansı Anlamak*

Mehmet Saraç, *Finans Teorisini Yeniden Düşünmek*

Zeyneb Hafsa Orhan, *Katılım Bankacılığındaki Kar-Zarar Ortaklığı Enstrümanlarının Risk Analizi*

Fatih Kazancı, *Merkez Bankaları ve Faizsiz Bankacılık*

Angelo M. Venardos, *İslami Finans ve Bankacılıkta Güncel Meseleler*

Batuhan Buğra Akartepe, *Alacak Satımı Uygulamaları ve Analizi: Varlık Yönetim Şirketi Örneği*

Nazan Lila, *Katılım Bankalarının Murâbaha İşlemlerinde Malın Teslimi: İslam Hukuku Açısından Bir Değerlendirme*

İsmail Cebeci, *İslam İktisadında Murâbaha: Modern Literatürdeki Tartışmalar*

Serdar Özalp, *Borsada Açığa Satış: İslam Hukuku Açısından Bir Değerlendirme*

Ömer Faruk Tekdoğan, *İslam İktisadı Açısından Kaydi Para ve Kısmi Rezerv Bankacılığı*

Yunus Akyüz, *Azalan Ortaklık: İslam İktisadı Açısından Bir Değerlendirme*

Bilal Soysal, *İslami Finansa Kurumsal Yönetim: Fikhi Uygunluğu Sağlamaya Yönelik Yapı ve Süreçler*

Necmettin Kızılkaya

Necmettin Kızılkaya, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden 2001’de mezun olduktan sonra aynı üniversitede İslam Hukuku Anabilim Dalında yüksek lisans derecesi aldı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde İslam hukuku alanında hazırladığı teziyle 2011’de doktorasını tamamladı. Kızılkaya’nın çalışmaları daha çok İslam hukuku ve ekonomisi alanlarında yoğunlaşmaktadır. İslam hukuk tarihi, modernleşme ve fıkıh, 19. yüzyıl iktisadi ve hukuki dönüşümler, İslam hukuk literatürü, İslam ekonomisi, şirketler hukuku ve güncel fıkhi problemler ilgilendiği konular arasındadır. İslam hukuku ve ekonomisi alanında çeşitli dillerde yayımlanmış birçok çalışması bulunan Kızılkaya, hâlen İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde İslam Hukuku Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Batuhan Buğra Akartepe

Batuhan Buğra Akartepe, 2015 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat fakültesinden mezun oldu. 5 yıllık lisans eğitimi boyunca İlimler ve Sanatlar Merkezi’nde (İSM) klasik İslami ilimler eğitimi tamamladı. İlahiyat fakültesi sonrasında Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi’nde ikinci lisans eğitimi aldı. Yüksek lisans tezini İstanbul Üniversitesi İslam İktisadi ve Finansı bölümünde tamamladı. Halen İstanbul Üniversitesi İslam İktisadi ve Finansı bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir. 2016 yılından beri İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-İslam İktisadi ve Finansı ABD bünyesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Çalışma konuları arasında; alacak satımı, kitlesel fonlama işlemleri, İslami hisse senedi endeksleri ve güncel İslam iktisadi meseleleri yer almaktadır.

Hakan Ertürk

2000 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümünden mezun oldu. 2006-2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde University of Illinois MBA (Finans) programını başarıyla tamamladı. 2018 yılında Ankara Üniversitesi İşletme Bölümünde “Girişim Sermayesi Sektöründeki Yatırım Tercihleri ve Kurumsal Yönetim Çerçevesinde Girişimlere Yapılan Müdahalelerin Analizi: Türkiye’deki Girişim Sermayesi Uygulamaları” konulu teziyle doktorasını tamamladı.

Ceyda Kükreer Mutlu

Osmangazi Üniversitesi Maliye Bölümünü 2002 yılında bitirdi. 2002-2008 yılları arasında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Mali Hukuk anabilim dalında lisansüstü eğitimin tamamladı. Uzmanlık tez konusu olarak da “Kurvaziyer Turizmin Vergilendirilmesi ve Türkiye’de Uygulanan Vergi Teşvikleri” konusunu inceledi. 2010-2012 yılları arasında The University of British Columbia’da ve The University of Tennessee’de visiting researcher olarak bulundu. 2013 yılından itibaren Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde, mali hukuk anabilim dalında öğretim üyesi olarak çalışan Dr. Ceyda Kükreer Mutlu 2018 yılında doçentlik unvanını aldı.

Çalışmalarını daha ziyade vergi teşvikleri, Avrupa ve OECD ülkelerinin vergi sistemleri, dijital ekonomi ve vergi üzerine yoğunlaştırmıştır. Mali hukuk alanında çalıştığı başlıca konular; girişim sermayesi fonuna sağlanan vergi avantajları, eğitimde vergi teşvikleri, mükellef hakları, robotların vergilendirilmesi ve dijital vergiler olarak sayılabilir.

Uluslararası hakemli dergilerde on beşin üzerinde bilimsel makalesi yayınlanmış olup Horizon2020 kapsamında araştırmacı olarak uluslararası bir projesi bulunmaktadır.

Emre Selçuk Sarı

2006 yılında İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesinden mezun oldu ve aynı yılın aralık ayında İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Yazar, 2009 yılında “Marka Değeri, Marka Değerleme Yöntemleri ve Muhasebe Açısından Marka Değeri” başlıklı tez çalışması ile yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesinde Muhasebe Doktora Programına başladı. Emre Selçuk Sarı, 2015 yılında “Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi ve Faaliyet Tabanlı Sapma Analizlerinin Bir Üretim İşletmesi Üzerinde Uygulanması” başlıklı doktora tez çalışmasını tamamlayarak doktor unvanını aldı. Yazar 2017 yılında yardımcı doçent unvanını aldı. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Anabilim Dalında Dr. öğretim üyesi olarak lisans ve yüksek lisans düzeyindeki dersleri yürütmekte olan yazarın, çok sayıda ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmaları bulunmaktadır.

Mustafa Halil onkar

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 2005 yılında mezun oldu. 2007'de aynı fakültenin Ticaret Hukuku Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak göreve başladı. 2008 yılında "Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Sifatının İspatlanması" başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl başladığı doktora çalışmaları çerçevesinde 2015 yılında savunduğu "Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye" başlıklı tezi ile doktor unvanını aldı. 2011-2012 yıllarında bir yıl süre ile Heidelberg Üniversitesine bağlı Institut für ausländisches und internationales Privat- und Wirtschaftsrecht'te (Heidelberg/Almanya), 2018 yılında ise üç ay süre ile International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT)'da (Roma/İtalya) misafir araştırmacı olarak bulundu. Hâlen İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalında Dr. öğr. üyesi olarak görev yapmaktadır.

Hamdi Döndüren

İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Balıkesir merkez vaizliği ve Çanakkale Bozcaada müftülüğü görevlerinde bulundu. 1975'de İslam Hukuk ve Fıkıh Usulü Öğretim Üyesi olarak Konya Yüksek İslam Enstitüsüne atandı. Aynı görevi 06 Kasım 1973 tarihinden bu yana Bursa Yüksek İslam Enstitüsü ve Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde sürdürmektedir.

1978 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde İslam hukuku alanında başladığı doktora çalışmasını 1983 yılında tamamladı. 25 Ekim 1998 tarihinde de doçent unvanını aldı. 1986'da Suudi Arabistan İmam Muhammed b. Suud el-İslamiyye Üniversitesinin daveti ile bir süre bu üniversitede araştırmalar yaptı. Döndüren'in İslam Hukuku ve İslam İktisadı alanında yayımlanmış çeşitli eserleri, makale ve araştırmaları vardır. Ayrıca para, kredi, enflasyon, şirket, İslam Bankacılığı, mudârebe, sermaye riski ve faiz, para vakıfları, işçi ve işveren gibi günümüz ekonomisinde karşılaşılan çeşitli problemlerle ilgili birçok araştırması da mevcuttur.

Ali Togay

1996 yılında ÖDTÜ İstatistik Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Ziraat Bankası Bankacılık Okulu Uzman Yetiştirme Programını kazandı. 1997 yılında Finansal Analiz ve İstihbarat Uzmanı olarak Ziraat Bankasında göreve başladı. Finansal analiz ve pazarlama alanlarında genel müdürlük ve şubelerde görev yaptı. Ziraat Bankasında ilk kurumsal pazarlama kuruluş çalışmalarında ve sonrasında Firma Analiz Organizasyonunun kuruluşunda görev yaptı. Maslak ve Güneşli Kurumsal Firma Analiz Müdürlüklerinden sonra 2014 yılında Ziraat Katılım kuruluş çalışmalarında görev yaptı. Ziraat Katılımda 2015 - 2019 yılları arasında proje ve firma analiz bölüm başkanı, 2019 - 2021 yılları arasında proje finansmanı ve finansal ortaklıklar bölüm başkanı olarak görev yaptı. Hâlen kredi süreçleri bölüm başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Murat Çizakça

Ekonomi alanındaki lisans derecesini 1968 yılında Leicester niversitesinden, ekonomi tarihi üzerine olan yüksek lisans ile doktora derecelerini de 1978 yılında Pennsylvania niversitesi'nden aldı. İstanbul, Boğaziçi, Koç, Fatih ve Bahçeşehir niversitelerinde ve ISTAC Kuala Lumpur'da dersler verdi. *Islamic Capitalism and Finance: Origins, Evolution and the Future* (Edward Elgar Yayıncılık, 2011), *A History of Philanthropic Foundations: Islamic World from the Seventh Century to the Present* (Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 2000) ve *Comparative Evolution of Business Partnerships* (Brill, Leiden, 1996) dâhil olmak üzere birçok kitap kaleme aldı ve bilimsel dergilerde 85 makale yayımladı. Dünya çapında 200 konferansa katıldı ve bildiriler sundu. Kendisi ayrıca Almanya İleri Araştırmalar Enstitüsü (Wissenschaftskolleg) eski yesi (1997-98), yönetim kurulu (Giunta), Istituto Storia Economica (F. Datini), Prato, İtalya yesi ve Institut für Geschichte und Kultur des Nahen Orients'te, LMU Münih Üniversitesi, Almanya (2006) İslamî Araştırmalar Third Allianz misafir profesörüdür.

İçindekiler

Sunuş	1
1. Dünyada ve Türkiye’de Girişim Sermayesi: Girişim Sermayesi Fonlarının Ülke Ekonomisi İçindeki Paylarının ve Etkinliklerinin Arttırılması	9
<i>Hakan Ertürk</i>	
2. Türk Vergi Sisteminde Girişim Sermayesi Fonu ve Girişim Sermayesi Yatırım Fonu Ortaklıklarının Vergilendirmesinde Uygulama Esasları	47
<i>Ceyda Kükreer Mutlu</i>	
3. Katılım Bankacılığında Girişim Sermayesinin Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması	69
<i>Emre Selçuk Sarı</i>	
4. Türkiye’de Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Hukuki Durumuna Genel Bir Bakış	93
<i>M. Halil Çonkar</i>	

5. Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı ve İslam Hukuku
Açısından Değerlendirilmesi 111
Hamdi Döndüren
6. Ziraat Katılım Bankası Müşâreke Uygulamaları 143
Ali Togay
7. Risk Sermayesinin Diğer Bazı İslamî Kurumlarla Sentezi 147
Murat Çizakça

Sunuş

Girişim ruhu, tarihin çok erken dönemlerinden itibaren toplumların iktisadi faaliyetlerine yön vermiştir. Alışlagelmiş yerleşik iktisadi eğilimlerin yol açtığı durağanlık, kimi müteşebbis ruhlu insanların ortaya çıkarak farklı alternatifler üretmelerine sebep olmuştur. Ortaya konan yeni modeller, zaman içerisinde istikrar kazanarak birçok kişinin yöneldiği ana sektörlerin doğmasına kaynaklık etmiştir. Bu sektörler bir yandan uzun bir dönem ekonomiyi beslemiş diğer yandan bunlar da istikrar kazanarak yeni bir döngünün ortaya çıkmasına yol açmıştır. Ancak bu döngünün ortaya çıkması Sanayi Devrimi öncesi dönemde ağır seyretmiştir. Sonraki dönemlerde özellikle de II. Dünya Savaşı sonrasında bunun daha hızlı olduğu görülür.

Sanayileşmeyle beraber ekipman ihtiyacının artması ve bunların yüksek finansmana dayanması küçük ve orta ölçekli yatırımcıların belirli alanlara hapsolmasına sebep olmuştur. Bununla beraber büyük sermaye sahipleri, piyasa ihtiyaçlarını da dikkate alarak yatırım alanlarını geliştirmişlerdir ve daha fazla getiri sağlayan girişimlerde bulunmuşlardır. Ancak işletmelerde her geçen gün teknolojiye dayalı yatırımlara duyulan ihtiyacın artması ve bunların sadece sermayeye dayanmayıp aynı zamanda

bazı inovatif aksiyonları gerektirmesi, yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır: Sermayenin tek başına yeterli olmadığı yatırım alanları.

Bazı yatırım alanları sadece sermayeyle değil, o konuda ortaya konan yeni fikirlerle geliştirilebilecek bir niteliğe sahiptir. Bu tür alanlarda sermaye tek başına yeterli olmayıp bunun yaratıcı fikirlerle buluşturulması gerekmektedir. Bu tür fikirler daha çok belirli alanlarda uzmanlık kazanan veya bilgi geliştiren kişilerin ortaya koyacağı inovatif yaklaşımlar ile gelişme imkânı bulacaktır. Dolayısıyla günümüzde çoğunlukla teknoloji alanında ortaya çıkan bu tür yaratıcı fikirlerin ürüne dönüşmesi daha çok girişim sermayesi ile mümkün olmaktadır. Buna göre bir taraf sermayesini ortaya koyarken diğer taraf da sahip olduğu bilgi ve kabiliyet çerçevesinde geliştirdiği bir projeyi hayata geçirme imkânı bulmaktadır.

Burada girişimci taraf olan ve daha çok inovatif fikirlere sahip olan kişiler, *start-up*lar ve firmalar ile yatırımcı taraf olan ve risk almak suretiyle inovasyonu destekleyenlerin bir araya gelmesi sonucunda teşekkül eden bir yapı söz konusudur. Yatırımcı taraf sermayesini riske atarak uzun vadede gelişecek girişimleri fonlar ve bununla yüksek gelir elde etmeyi hedefler. Bu gelirler riskli olmakla beraber uzun vadede elde edilecek getiri başka alanlara yapılan yatırımlara nispetle oldukça yüksektir. Dolayısıyla özellikle teknoloji alanında ortaya çıkacak ürünlerin uzun vadede sağlayacağı faydaları göz önünde bulunduran yatırımcılar bu tür projeleri destekler.

Girişim sermayesi modeli, kredi sağlama üzerine kurulu olmaktan ziyade bir ortaklık modelidir. Zira kredi ilişkisinde, bir taraf borçlanarak bunu geri ödeme yükümlülüğü altına girmektedir. Hâlbuki girişim sermayesinde girişimci taraf, sermayedara kredi ilişkisinde olduğu gibi aylık bir ödeme yapmaz. Taraflar risk

alıp bunun sonucunda elde edilecek geliri paylaşırlar. Girişim sermayesi bu ynyle İşlam ekonomisinin temel amaçlarına uygun bir modeldir. Nitekim bunun erken dönem uygulamalarına *mudârebe* ortaklığı şeklinde kurulan şirket türünde rastlanmaktadır. Ancak *mudârebe* ortaklığı emek-sermaye ile kurulabilecek her türlü ortaklıkta mümkünken günümüzde girişim sermayesi modelinde daha çok yenilik getirecek alanlara yönelim söz konusudur.

Günümüzde yenilik büyük oranda teknoloji alanında söz konusudur. Bu ise girişim sermayesi modelinin teknolojik inovasyona imkn sağlayan devletlerde daha fazla görülmesine yol açmaktadır. Nitekim Amerika, İngiltere, Fransa, Japonya, Almanya ve Hollanda gibi ülkelerde girişim sermayesi modeli önemli bir finansman olarak kullanılmaktadır. Bu ülkelerde başta ticari bankalar ve yatırım bankaları olmak üzere niversiteler, yatırım fonları ve çeşitli şirketler bunun için ciddi sermayeler ayırmaktadır. Bu modelin bir yandan yeni ürünleri piyasaya kazandırması diğer yandan krl bir yatırım aracı olması Türkiye’de de bazı kurumların ve sermaye sahiplerinin bu alana yönelmelerine imkn sağlamıştır.

Girişim sermayesinin sunmuş olduğu imknlar göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye’de bu alana yapılan yatırımın oldukça az olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin kaynak ihtiyacını karşılama noktasında önemli bir potansiyele sahip olan bu modelin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaa binaen, İşstanbul Üniversitesi İşlam İktisadı ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi (İSİFAM) olarak 22 şubat 2020 tarihinde konunun farklı boyutlarını masaya yatıran bir alıştay düzenledik. Bu alıştayda girişim sermayesini teorik ve pratik boyutlarıyla tartışan sunumlar yapıldı. Bu sunumların bir kısmını uzun süren bir

editöryal değerlendirmeden sonra elinizdeki kitapta bir araya getirmiş olduk.

Hakan Ertürk'ün "Dünya'da ve Türkiye'de Girişim Sermayesi: Girişim Sermayesi Fonlarının Ülke Ekonomisi İçindeki Paylarının ve Etkinliklerinin Arttırılması" başlıklı yazısı, girişim sermayesi fonuyla ilgili genel bilgiler verdikten sonra bunun özel sermaye fonu ve *melek yatırımcılık* gibi ilgili kavramlardan ayrıştığı noktalara değinmiştir. Çalışmada, gelişmiş ekonomilerde girişim sermayesi fonlarının durumu aktarıldıktan sonra bu fonun girişimlere finansman dışında sunduğu katkılara değinilmiştir. Dünya genelindeki durumun ortaya konulmasından sonra yazı, Türkiye'deki duruma odaklanarak ülkemizdeki mevcut yapıdan ve gelecek beklentilerinden bahsedilmiştir. Girişim sermayesi fonlarının yatırım alanlarına, fon yapılarına, yatırım süreçlerine ve stratejilerine yer veren çalışma, temel sorunlara ve çözüm önerilerine değinerek sona ermektedir.

Ceyda Kükrer Mutlu'nun "Türk Vergi Sisteminde Girişim Sermayesi Fonu ve Girişim Sermayesi Yatırım Fonu Ortaklıklarının Vergilendirmesinde Uygulama Esasları" başlığını taşıyan çalışması, Türk Vergi Sistemi içinde yer alan Girişim Sermayesi Fonu (GSF) ve Girişim Sermayesi Yatırım Fonu (GSYF) ortaklıklarına ilişkin vergi kanunlarında ve tebliğlerde yer alan vergilendirme esaslarının daha kolay anlaşılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bakımdan GSF ve GSYF'nin Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi, Katma Değer Vergisi ve Banka Sigorta Muameleleri Vergisi açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmada, Girişim Sermayesi Fonuna ve Ortaklıklarına ilişkin vergi esaslarının farklı kanunlarda ve alt düzenlemelerde yer almasının karışıklığa yol açtığından, girişim sermayesine ilişkin tüm vergi düzenlemelerinin tek bir yerde toplanmasının uygulamayı kolaylaştıracığından bahsedilmektedir. Son olarak girişim

sermayesi sektörünün gelişimi açısından büyük önem arz eden, uluslararası uygulamalarla uyumlu limitet ortaklık modeline dayalı girişim sermayesi yapısının Türk mevzuatına kazandırılması tavsiye edilmektedir.

Emre Selçuk Sarı'nın "Katılım Bankacılığında Girişim Sermayesinin Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması" başlıklı çalışması, girişim sermayesi işleminin dayandığı İslamî ortaklık sözleşmelerinden *mudârebe* ve *müşâreke* işlemlerinin muhasebeleştirilme yöntemlerine odaklanmaktadır. İlk olarak İslamî finansal kurumlar için muhasebe ve raporlama alanında başlıca düzenleyici kuruluş olan AAOIFI'nin geliştirmiş olduğu muhasebe standartları ele alınmış, daha sonra Türkiye'de katılım bankacılığına ilişkin muhasebe düzenlemelerine değinilmiştir. Devamında Türkiye'de katılım bankalarının kullanması gereken tekdüzen hesap planı ile AAOIFI'nin FFMS 3: Mudârebe Finansmanı ve FFMS 4: Müşâreke Finansmanı standartlarının gereklilikleri karşılaştırılmış ve iki standardın gerektirdiği raporlama şekli ile tekdüzen hesap planının izin verdiği raporlama şekli arasında ciddi farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Çalışma tekdüzen hesap planı ile fon kullandırma yöntemlerine ilişkin muhasebe standartlarının uyumlaştırılmasının faydalarına değinerek sonlanmaktadır.

M. Halil Çonkar'ın "Türkiye'de Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Hukuki Durumuna Genel Bir Bakış" isimli çalışması, genel olarak Türk hukukunda girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının düzenlenme biçimini ele almaktadır. Bu kapsamda çalışmada GSYO'ların daha baştan sağlam bir temel üzerine kurulacak güçlü bir şirket yapısı arz etmelerini sağlamaya yönelik önlemler niteliğindeki GSYO'nun kuruluş şartları, faaliyete başlama, payların ihracı ve satışı ile faaliyet konuları ve kapsamı incelenmiştir. Sonrasında portföy sınırlamalarına değinilerek

bu durumun kaynakların ilgisiz alanlara aktarılmasını önlenme hususundaki rolüne vurgu yapılmıştır. Payların türü, niteliği ve devri ile GSYO yatırım sözleşmelerini genel hatlarıyla ele alan çalışma, vergi avantajlarına değinerek bu avantajların yatırımcıların sermaye piyasası hukukuna tabi olmakla karşı karşıya kalacakları detaylı düzenlemeler, kamuyu aydınlatma yükümlülükleri ve daha sıkı disiplin dolayısıyla ortaya çıkacak “köl-fet”i üstlenmeye ikna edebilecek en önemli faktör olduğunu belirtmektedir.

Hamdi Döndüren’in “Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı ve İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı yazısında ilk olarak Kur’an’da geçen çeşitli peygamber kıssalarının ve İslam tarihinde yer alan bazı örneklerin pozitif bilimin önünü açabilecek nitelikte olduğuna değinilerek çeşitli örnekler verilmektedir. Sonrasında risk sermayesi ile ilişkili olan sözleşmelere yer verilerek *mudârebe* ile benzerliklerine değinilmektedir. Devamında risk sermayesi işleminin yapısıyla ve sistemin işleyişiyle ilgili bilgiler verildikten sonra risk sermayesi yatırımlarına dair örneklerden ve risk sermayesi şirketlerinin aldığı sonuçlardan bahsedilmiştir. Son olarak Türkiye’deki duruma değinen yazar, Türkiye’nin bu konuda geride kalmışlığının sebebinin, 1993’te ilk defa risk sermayesini teşvik edici kanun tasarısı hazırlanırken, girişimci için “ödenmiş sermaye şartı”nın konulması olduğunu iddia etmektedir.

Ali Togay’ın “Ziraat Katılım Bankası Müşâreke Uygulamaları” isimli çalışması, Ziraat Katılım Bankasının gerçekleştirmiş olduğu ve öncelikli hedef olarak katma değer oluşturacak, ithal ikameci üretim yapabilecek, ihracat olanağı olan, istihdamı artıracak firmalarla yapılan müşâreke temelli sözleşme örneklerine yer vermektedir. Bu kapsamda öncelikle bilişim, metal ticareti ve oto kiralama sektöründe gerçekleştirilen kâr-zarar ortaklığı

modeline dayalı örneklere yer verilmiştir. Akabinde savunma sanayisi ve ulaştırma, tekstil ve biyoteknoloji sektörlerinde yürütülen finansal ortaklıklara değinilmiştir. Çalışma, *müşâ-reke* işlemlerinde başarılı olunmasının ardında yatan sebepleri açıklayarak sona ermektedir.

Murat Çizakça'nın "Risk Sermayesinin Diğer Bazı İslami Kurumlarla Sentezi" başlıklı yazısı, ilk olarak ekonomik ve politik sorunlara sebep olan düşük seviyedeki kişi başına düşen millî gelirin artırılması hususunda risk sermayesinin rolüne değinmektedir. Sermayeye ihtiyaç duyan genç girişimciye finansal destek sağlayacak olan risk sermayesi şirketlerine devamlı bir şekilde sermaye akışı olmasının önemine vurgu yapmaktadır. Kùltürler arası bir kurumun transfer edilmesi durumunda başarılı olunabilmesi için mevcut kùltür ile entegrasyonun sağlanmasına dikkat çeken çalışma, risk sermayesi kurumunun ithalatının mümkün olduğunca İslamî çerçeveye uygun bir şekilde yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu sebeple esham, vakıf ve mudârebe işlemlerine dayalı bir model teklif edilmekte ve birtakım ön şartlar, kurumlar ve prensipler belirlenmektedir. Daha sonra yazıda yurt dışından çeşitli örneklere yer verilmekte ve çalışma nihayet İslamî finansın sadece İslamî bankalardan ibaret olmadığı ve İslam iktisat tarihinden günümüze uzanan birçok yüksek potansiyelli kurum bulunduğunu belirterek sona ermektedir.

Konuyu farklı boyutlarıyla ele alan ve birbirini tamamlayan bu yazıların, girişim sermayesinin tanınmasına ve yaygınlaşmasına katkı sunacağı açıktır. Öncelikle burada yazılarını büyük bir titizlikle kaleme alıp bizimle paylaşan tüm yazarlara minnettarız. Bu çalışmalarını bir kitap hâlinde okuyucuya ulaştırma konusunda gerekli desteği sağlayan İktisat Yayınlarına müteşekkirimiz. İslam iktisadının ruhuna uygun böyle bir konunun müstakil bir

eserde bir araya getirilmesinin bizler için oldukça heyecan verici olduğunu ifade etmek gerekir. Çalışmanın, bu alandaki bilgi birikimine katkı sunması ve yeni çalışmalara ilham kaynağı olması en temel beklentimizdir.

Necmettin Kızılkaya-Batuhan Buğra Akartepe